

La renda bàsica i la “renda de quarantena”

La pandèmia del coronavirus està causant autèntics estralls en l'existència material de gran part de la població no rica. Potser encara no som del tot conscients de les conseqüències de la combinació d'una crisi econòmica que s'estava gestant, la irrupció del coronavirus i la semi-paralització econòmica imposada tot seguit no se sap encara per quant temps: centenars de milers de nous aturats si no milions a la UE, increment exponencial de la pobresa, rebaixes de salaris i poder adquisitiu... Molts països han decretat mesures extraordinàries.

Per descomptat que les persones molt riques perdran, estan perdent ja, molts diners per la caiguda en picat de les borses. Per descomptat que també tindran pèrdues per la caiguda del valor de moltes de les seves accions i del tancament de fàbriques. Per descomptat. Però els milers i milers de persones que s'han quedat i es quedaran sense feina remunerada, sigui de forma provisional o definitiva, no només tindran “pèrdues”, patiran també una degradació molt gran de les seves condicions materials d'existència. Moltes patronals del món no han deixat d'aprofitar l'ocasió per reivindicar que els impostos siguin retallats i que es faciliti l'acomodament i la rebaixa de salaris. No és estrany que s'hagi comparat la seva actitud amb els voltors que planen sobre els animals ferits esperant que caiguin perquè els serveixin d'aliment.

En la crisi desfermada el 2008 a la UE es van imposar polítiques austericides que van colpejar es-

tats sencers, com Grècia, i tota la població no rica. Ara, amb l'inici de la pandèmia, sembla que no volen aplicar les mateixes mesures d'austeritat que van produir uns resultats tan nefastos. Però entre els activistes dels moviments socials i entre alguns economistes destaca una mesura per la contundència amb què s'està estent aquests dies: la proposta d'una renda bàsica, una assignació monetària incondicional a tota la població.

En una situació realment excepcional com la d'ara és quan té tot el sentit del món el molt conegut i alhora molt poc assumit pels governs objectiu de “salvar les persones”. I aquí entra amb tota raó la proposta de la renda bàsica. No es tracta d'una caritat, ni d'una

**DANIEL RAVENTÓS
I JULIE WARK**

ECONOMISTA, PROFESSOR DE LA UB
TRADUCTORA I ACTIVISTA

Una renda bàsica de 1.000 euros mensuals fins a final d'any no és demanar grans coses

“ajuda”, ni d'una solució “second best”, ni d'un substitutiu a l'espera d'una situació millor. Es tracta d'un dret humà, es tracta d'un dret de la vella tradició de la llibertat republicana a què tots els altres estan subordinats: el dret a l'existència. No com a “submisos suplicants” d'un subsidi condicionat, sinó com a ciutadans que tenim dret a l'existència social.

I amb les mesures que s'han posat i es posaran en funcionament amb motiu de la pandèmia, aquesta dependència del “submis suplicant” es torna més cruel per a cada vegada moltes més persones. La renda bàsica d'una quantitat almenys igual al llindar de la pobresa a cada país garantiria l'existència material de tota la població, no com una “ajuda”, no com

una caritat, sinó com un dret humà a l'existència social. I amb la situació creada per la pandèmia, la seva necessitat és més urgent encara.

Els governs i alguns economistes que segueixen repetint les receptes tradicionals com si estiguéssim en una situació habitual, es pregunten pel “cost” d'una mesura així. No es tracta ara de mostrar-lo, ja hi ha estudis detallats de com es podria finançar una renda bàsica, sinó de defensar que el “cost” de l'existència material de tota la població és prioritari a tota la resta. Així que podria establir que tota la ciutadania tingués l'existència material garantida fins que durés la situació d'emergència: una renda bàsica de 1.000 euros mensuals per a tota la població fins a final d'any, per exemple. Fins a final d'any! No és demanar grans coses. Això és menys diners que els que van servir per rescatar la banca espanyola. Per descomptat que la renda bàsica, que alguns ja han rebatejat com a “renda de quarantena”, hauria d'anar acompanyada de més mesures. Aquí només volem apuntar la necessitat urgent d'una renda bàsica. Per als que els preocupa que la rebin també els més rics, en la declaració anual de l'IRPF totes aquelles persones que tinguessin uns ingressos superiors a 25.000 euros bruts (o 35.000 o 40.000; no es tracta de fixar ara la xifra sinó de considerar la viabilitat de la mesura), se'ls tornaria a descomptar. Quin és el problema? ¿No estem en una situació d'emergència?

I, per cert, quin és el “cost” social de no implantar la renda bàsica?

EDUARDO PARRA / EUROPA PRESS

Les entitats socials, al peu del canó

Aquest país se'n sortirà. Ho farà gràcies a la força i el compromís de moltes persones que, de forma individual i col·lectiva, estan treballant perquè en aquesta situació d'excepcionalitat tothom pugui estar atès. Des dels professionals dels serveis d'emergències, socials i sanitaris que ho estan donant tot –malgrat les retallades que aquests últims han hagut de suportar– fins als treballadors d'establiments de primera necessitat, neteja o transport, entre un llarg etcètera. I dins aquest llarg etcètera no podem oblidar els professionals del tercer sector social, més de 3.000 entitats socials, amb personal contractat i voluntari, que ofereixen serveis i suports a més d'un milió i mig de persones en risc d'exclusió a Catalunya i que estan al peu del canó perquè no poden teletreballar i perquè no poden deixar aquestes persones sense uns suports que són primordials per al seu dia a dia. Les cures a les persones no es poden fer telemàticament, per això en diem atenció directa. Perquè se'n facin una idea, entre el 70% i el 75% dels professionals del

tercer sector es dediquen a l'atenció directa, segons dades de l'*Anuari de l'Ocupació del Tercer Sector*.

Oi que en un moment com aquest ningú entendria que un hospital, o qualsevol altre recurs sanitari, tanqués? Doncs el mateix passa amb els serveis que gestionem les entitats socials. Nosaltres som i fem un servei públic i no podem abaixar la persiana perquè la nostra feina és amb i per a les persones més vulnerables. ¿S'imaginen una persona gran sense els suports d'atenció domiciliària que rep cada dia? ¿Creuen que podem deixar sense atendre persones amb discapacitat que viuen en llars residències, residències o pisos amb suport? I les persones sense llar? I aquells infants que tenien assegurada una alimentació adequada a través de les beques menjador? O aquells infants i joves que estan sota el sistema de protecció? És evident que no, que no podem aturar la nostra activitat perquè fer-ho és privar-los directament

FRANCINA ALSINA

PRESIDENTA DE LA TAULA
D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR
SOCIAL DE CATALUNYA

Aquest virus no ens pot deixar amb més pobresa, desigualtats i precarietat que les que ja teníem abans

d'allò que necessiten per tenir unes condicions de vida digna durant la gestió d'una crisi d'aquesta magnitud.

La feina que estem desenvolupant aquests dies, creguin-me, és titànica. L'emergència està tensant la capacitat de resposta del sistema de salut, però també del social quan encara arrosseguem els efectes d'una

crisi socioeconòmica i d'unes retallades salvatges que han tocat os. Plou sobre mullat, però nosaltres som aquí. No ens hem mogut del costat de les persones. Estem reorganitzant-nos com podem. Tancant o deixant sota mínims aquells serveis que no són tan essencials per evitar posar en risc les persones a les quals acompanyem i als professionals i deixant oberts aquells que, sí o sí, han de continuar en marxa perquè són vitals, com els residencials i l'assistència domiciliària. Feina, insisteixo, titànica i que estem fent amb les administracions públiques, com sempre hem fet.

Això pel que fa a la part assistencial. La laboral, no podem amagar-ho, ens preocupa moltíssim. Ens amoïna seriosament l'impacte del Covid-19 en l'ocupació, sobretot la d'aquells col·lectius més vulnerables, com les dones, els joves i les persones migrades, que tenen contractes temporals i precaris. I ens preocupa què passarà amb aquells dispositius laborals que formen part del que anomenem el mercat de treball protegit, és a dir, empreses d'inserció i centres especials de treball. Si els autònoms i les petites i mitjanes empreses estan esperant veure les conseqüències de tot plegat, pensin quin futur es presenta per a nosaltres, tot i que està en greu perill la continuïtat de 14.000 llocs de treball de persones que no tenen possibilitats de ser inserides en el mercat laboral ordinari. Ens en sortirem, però el que està clar és que necessitem que el Govern, quan hagi passat la tempesta, apliqui mesures de xoc i acompanyament que assegurin que les persones vulnerables estiguin al centre de les accions. Aquest virus no ens pot deixar amb més pobresa, desigualtats i precarietat que les que ja teníem abans.